

YẾU TỐ TRANG TRÍ TRONG TRANH PHONG CẢNH CỦA HOẠ SỸ HOKUSAI

| LÊ MAI TRINH

Email: trinhnew1974@gmail.com

Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

TÓM TẮT

Hokusai là một trong những họa sĩ Nhật Bản nổi tiếng bởi tranh in khắc gỗ phong cảnh. Những bức tranh về núi Phú sĩ hay ngọn sóng lớn tại Nhật Bản vào cuối thế kỷ 19. Ông có số lượng tác phẩm đồ sộ với những tác phẩm chính “Sóng lừng ngoài khơi Kagawa”, loạt tranh “36 cảnh núi Phú sĩ”, “Trăm hình ảnh từ biển cả”, “Gió lạnh trời trong”, “Loạt cảnh hiếm thấy của những phong cảnh nổi tiếng”. Yếu tố trang trí trong tranh của Hokusai đó là sự độc đáo của tinh thần Nhật Bản, thẩm mỹ tinh tế, bố cục độc đáo mô tả không gian lớn, mênh mông. Giữa sự tương phản của những cảnh lớn và những chi tiết chân thực sống động. Giữa mảng và nét. Giữa màu nóng và màu lạnh. Giữa sự chuyển động và sự yên tĩnh tự tại. Vẻ đẹp của đường nét và hình, mảng tạo nên phong cảnh đặc trưng với kỹ thuật đơn giản nhưng hiệu quả. Hokusai được coi là một trong những bậc thầy vĩ đại của nghệ thuật thế giới.

Từ khóa: Hokusai, Tranh in khắc gỗ, Yếu tố trang trí

1. Đặt vấn đề

Hokusai là một trong những họa sĩ đại diện cho mỹ thuật Nhật Bản nửa sau thế kỷ 19. Ông nổi tiếng với tranh in khắc gỗ về phong cảnh. Vẻ đẹp từ những loạt tranh sáng tác đã gây ấn tượng độc đáo, mang phong cách đặc trưng dễ nhận biết vừa chứa đựng những biểu cảm nội tâm sâu sắc, khiến đông đảo các tầng lớp thưởng thức đều có thể cảm nhận được vẻ đẹp đặc biệt của núi Phú sĩ hùng vĩ thi vị, lãng mạn. Hình ảnh trong tranh của Hokusai trở thành biểu tượng của đất nước mặt trời mọc.

Tác phẩm chính “Sóng lừng ngoài khơi Kangawa”, loạt tranh Ba mươi sáu cảnh núi Phú Sĩ, “Trăm hình ảnh từ biển cả”, “Gió lạnh trời trong” loạt Cảnh hiếm thấy của những phong cảnh nổi tiếng (Rare Views of Famous Landscapes), Thác Yoshino, nơi Yoshisune tẩm cho ngựa từ loạt “Một chuyến tham quan thác nước các tỉnh”. Số lượng tác phẩm lớn đồ sộ và có tầm ảnh hưởng tới các nghệ sĩ trường phái Ấn tượng và Hậu ấn tượng.

2. Kết quả nghiên cứu

Học phân trang trí chuyên ngành 1 trong chương trình đào tạo của Khoa Thiết kế thời trang và Công nghệ may tại Trường Đại học Sư phạm nghệ thuật Trung ương. Bài tập trang trí phong cảnh chú trọng khai thác yếu tố trang trí mang tính chuyên ngành có nội dung rất phong phú và có khả năng tạo cảm hứng cho sinh viên thực hiện bài tập ở mức độ cao hơn. Từ mục đích nâng cao chất lượng nội dung bài dạy và tìm thêm hướng sáng tác trong bài tập của sinh viên. Qua thực tiễn giảng dạy, Sinh viên mới làm quen với bài

tập và chưa có nhiều kiến thức về bố cục hoặc việc sử dụng kiến thức còn thiếu kinh nghiệm vốn sống thực tế để thực hiện bài tập phong cảnh một cách hiệu quả. Học tập những hướng gợi ý từ những tác phẩm của các nghệ sĩ bậc thầy, tìm những nguồn cảm hứng từ những tác giả và tác phẩm tiêu biểu của nghệ thuật. Đó là những gợi ý quan trọng khiến người hướng dẫn thấy cần thiết phải nghiên cứu kỹ hơn về vẻ đẹp, yếu tố khái quát tượng trưng nhưng đơn giản, xúc tích mang tính trang trí trong tranh của Hokusai. Sự độc đáo phong phú đa dạng về cách kết hợp các ngôn ngữ mảng kết hợp với nét, khả năng diễn tả của nét và hình mang yếu tố trang trí in ấn đồ họa, “Sóng lừng ngoài khơi Kangawa” là phong cảnh tại địa danh Yokohama thuộc tỉnh Kangawa. Loạt tranh này được trưng bày tại bảo tàng Hiện đại của Mỹ như Bảo tàng Metropolis. Nó đại diện cho phong cách nghệ thuật Nhật bản đó là phong cách khắc gỗ Nhật Bản. Đánh dấu đỉnh cao về quan niệm thẩm mỹ và phong cách nghệ thuật cho sự ảnh hưởng của một số họa sĩ phương tây như VanGogh, Cezane.

Tính trang trí mang tinh thần Nhật Bản là sự rõ ràng và đơn giản, cụ thể của yếu tố chính là “Sóng Lừng” được mô tả cụ thể rõ ràng về đẹp hùng vĩ, mang phân dữ dội của thiên nhiên, chi tiết có cách điệu và nghiên cứu mang hình ảnh đại diện điển hình và khái quát cao. Bức tranh phong cảnh loạt tranh “Sóng Lừng ở Kangawa”, bộc lộ sức mạnh của thiên nhiên, sức mạnh của những con sóng. Tiết tấu nhịp điệu mạnh, nhanh, dồn dập được mô tả bằng những vệt màu xanh vừa phản ánh cấu trúc của ngọn sóng vừa biểu đạt hướng chuyển động. Tiết tấu song song và đan cài

ARTS

màu sắc rất gần với bút pháp của các nghệ sỹ Ấn tượng ở Châu Âu.

Bộ cục độc đáo: Không gian biển cả có những sóng nước nhấp nhô của vệt sóng cao thấp. Sự tương phản của mặt biển mênh mông và những con sóng cuộn dâng cao. Những con sóng có đường gấp khúc mô tả cấu trúc bề mặt của con sóng cứ liên tiếp tạo ra nhịp gấp gáp, tương phản với những vệt sóng loang. Đề tài sóng lớn có cảm hứng từ rất lâu, thuộc mạch cảm xúc rất dài của tác giả, nó cho thấy sự biểu đạt là một kết quả của quá trình chiêm nghiệm lâu dài của hoạ sỹ. Tinh thần Nhật bản được toát lên là một sự cô đọng mạch lạc và tự do. Điều này làm nổi bật tính trang trí giữa hình ảnh nhìn thấy trong thiên nhiên và hình ảnh được chọn lọc khái quát đề cách điệu trong những tác phẩm này.

Tác phẩm “Sóng lừng ở Kagawa” (Nguồn ảnh Hokusai. Mus Brooklyn)

“Gió lộng trời trong” (Nguồn ảnh Red Fujisourmorning.Hokusai)

Tác phẩm “Gió lộng, trời trong” ra đời năm 1830-1832, nằm trong bộ hình ảnh về núi Phú sỹ in mộc bản tức là in bằng bản khắc gỗ. Bức tranh mô tả cảnh núi Phú sỹ trong thời tiết đẹp, có thể nhìn thấy vẻ đẹp của ngọn núi hùng vĩ in trên nền trời màu xanh da trời đậm, xen với màu trắng của mây. Một tác phẩm đơn giản nhất nhưng nổi bật nhất trong số các tác phẩm nghệ thuật của Nhật Bản. Ngọn núi có màu đỏ, cỏ cây dưới chân núi có màu xanh lá cây, còn gọi là Núi Phú sỹ đỏ. Hiệu ứng chuyển động của các đám mây trên bầu trời. Quang cảnh một buổi sáng đầu thu, gió

hướng Nam, bầu trời trong xanh và ánh mặt trời mọc phủ một màu đỏ rực lên núi Phú sỹ. Những khoảnh khắc được tái hiện tuy trừu tượng về bố cục nhưng mang tính đặc trưng về thiên nhiên, đặc biệt là khi so sánh với phần còn lại của bộ tác phẩm. Ba sắc thái xanh đậm của bầu trời phản chiếu 3 màu của ngọn núi Phần tuyết còn sót lại đỉnh và mảng đậm bao trùm khu rừng phía chân núi. Cùng một bố cục nhưng có nhiều tương quan và sắc thái khác nhau. Như bức mô tả cảnh sáng sớm, màu của núi lại có màu trắng in trên nền trời xanh trong ở phía chân trời bằng lớp xanh nhạt.

Yếu tố trang trí trong loạt tranh “Gió lộng trời trong” đó là vẻ đẹp giữa yếu tố tĩnh lặng của bầu trời và sự tương phản hùng vĩ của ngọn núi đại diện cho tinh thần Nhật Bản, khung cảnh nền trời và vẻ đẹp của ngọn núi kỳ vĩ được tôn lên từng chi tiết, từng đường nét. Sự tương phản giữa hai sắc nóng đỏ của màu núi Phú Sỹ sắc của bầu trời trong xanh, giản dị.

Việc nghiên cứu tương quan thật, việc kết hợp màu sắc tương phản nóng lạnh đơn giản. Giữa khối chắc chắn vững chãi của ngọn núi, và sự biến chuyển vô định của mây trời.

Cách điệu là đặc điểm của yếu tố trang trí, việc cách điệu để làm rõ, nổi bật đặc điểm của đối tượng phản ánh thực tế, chất lọc nâng giá trị tạo hình, vẻ đẹp hình khối và đường nét của tổng thể núi Phú sỹ. Sự ước lệ mang tính chủ động, về bút pháp càng miêu tả một cách chân thực và ấn tượng đậm nét cảnh ngọn núi đỏ chuyển biến in hình trên nền trời sóng động như thế nào trong khung cảnh hiện ra trước mặt.

Tất cả được đơn giản hoá một cách mạnh mẽ nhưng vẫn chứa đựng đầy sự quan sát tỉ mỉ, cụ thể, tinh tế được thể hiện trong từng đường nét mang tính định hình, tư duy hữu hình cụ thể. Đánh dấu sự chủ động trong cách nhìn và quan sát cũng như khả năng tạo hình trước vẻ đẹp những thứ tưởng chừng như vô hạn của biển cả thành hình ảnh trên khuôn khổ một bố cục tranh.

Nguồn cảm hứng đến từ thiên nhiên và vẻ đẹp phong cảnh một cách chân thật. Việc nó tác động tạo nên nhiều ý tưởng, nhiều mong muốn xây dựng thêm nhiều ý tưởng xuất phát từ những cảm xúc thực tế. Nhìn thấy thứ tiếp nối, thấy được nhiều câu chuyện có thể nói tiếp được, mở rộng hay khai thác, phát triển hình thành những ý tưởng góp phần cho các bạn sinh viên tham khảo trong quá trình thực hiện các bài tập về tranh trang trí phong cảnh.

Tinh thần Nhật Bản, tinh thần bất khuất, tự do, tự tại đã tạo nên sự khác biệt. góp phần xây dựng yếu tố trang trí trong tranh phong cảnh của hoạ sỹ Hokusai.

ARTS

Những cảm xúc đến từ tinh thần và vẻ đẹp mênh mông của biển cả, chế ngự thiên nhiên và hoà cùng thiên nhiên. Bút pháp và sự biểu đạt tạo vẻ đẹp cho cách diễn đạt và sự độc đáo trong những tác phẩm tranh in của họa sỹ Hokusai.

Bắt đầu từ bố cục đường nét. Sinh viên thực hiện một bài phong cảnh trang trí nên tìm những yếu tố tương phản để làm nổi bật tương quan của bố cục hay thậm chí cả tương quan màu. Hướng dẫn giảng dạy sinh viên thực hiện bài tập trang trí phong cảnh hay tĩnh vật thì nên chú ý đến sự tương phản của bố cục mảng và bố cục nét. Trong một bố cục bằng nét, những thay đổi hướng nét sẽ thay đổi bố cục. Tranh Hokusai khai thác những đường hướng nét táo bạo. Bên cạnh đó màu sắc sẽ thay đổi không gian tổng thể của tác phẩm, cảnh buổi sáng sớm mùa hè, cảnh núi mùa đông sương mù sang Xuân. Kỹ thuật chồng màu để sót màu cũ tạo hiệu quả dày và sâu, tạo chất cảm một cách chân thật, sống động, tinh tế thay đổi và biến chuyển như tương quan thực tế. Hướng nghiên cứu tìm sắc thái mới tạo sự biến chuyển của không gian góp phần mở ra nhiều hướng giải quyết. Tương quan màu một cách hợp lý có nghiên cứu được đúc rút kinh nghiệm cho sinh viên trong quá trình làm bài sau này. Đề tài nghiên cứu tìm hiểu về đẹp từ những yếu tố trang trí giữa mảng, màu sắc và bố cục góc độ, cắt cảnh để xây dựng nên những tác phẩm phong cảnh có giá trị biểu tượng gây ấn tượng với mỹ cảm của người xem.

Tim hiểu giá trị nghệ thuật và quan niệm thẩm mỹ đã xây dựng nên những bức tranh phong cảnh có ấn tượng tới hậu thế. Phân tích và tìm hiểu những yếu tố tạo nên vẻ đẹp riêng. Nghiên cứu và ứng dụng khả năng kết hợp độc đáo đó trong việc thực hành những bài tập trang trí phong cảnh, Góp phần tăng nhận thức thẩm mỹ của người học nhằm nâng cao chất lượng dạy học và giúp quá trình tự học có hiệu quả hơn bởi những ý tưởng táo bạo trong suy nghĩ để trở thành những ý tưởng khả thi, góp phần đáp ứng nhu cầu dạy và học Mỹ thuật.

3. Kết luận

Yếu tố trang trí trong tranh phong cảnh của họa sỹ Hokusai đó là khả năng cách điệu, làm nổi bật khái quát hoá hình ảnh ngọn núi Phú sĩ, là một loại sóng lớn, cao ở ngoài khơi vùng biển Nhật Bản. Cuộc sống nơi đầu sóng ngọn gió, sự dữ dội của biển cả được chất lọc tinh tế tạo nên hiệu quả thẩm mỹ gây ấn tượng với người xem. Tranh của họa sỹ Hokusai độc đáo, có thẩm mỹ tinh tế bởi vẻ đẹp nội dung và thể hiện bằng những nét khắc tinh tế, một hình thức mang đậm tính Nhật Bản. Khả năng diễn tả cảnh lớn và tính hùng vĩ hoành tráng của không gian, vừa khắc sâu vào những chi tiết rất đắt giá, những thủ pháp nghệ thuật này mang lại hiệu ứng giúp cho tính kỳ vĩ được

thêm phần tôn lên. Một lần nữa thấy những đóng góp của họa sỹ Hokusai cho nghệ thuật Nhật Bản và nghệ thuật thế giới, cho văn minh nhân loại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Trương Tuấn Anh, (2012),** *Yếu tố trang trí trong tranh khắc gỗ Nhật Bản thế kỷ XIX, đề tài cấp khoa, Khoa Mỹ thuật cơ sở.*
2. **Lê Thanh Đức, (2000),** *Hội họa truyền thống Nhật Bản, Tủ sách mỹ thuật phổ thông, Nxb Giáo dục.*
3. **Hoàng Công Luận- Lưu Yên, (1993),** *Hội họa cổ Trung Hoa, Nhật Bản, Nxb Mỹ thuật.*
4. **Hokusai- Huyền thoại của nền hội họa truyền thống Nhật Bản, redvn.net.**

THE DECORATIVE ELEMENTS IN LANDSCAPE WOODBLOCK PRINTS BY HOKUSAI

LE MAI TRINH

Email: trinhnew1974@gmail.com

National University of Arts Education

ABSTRACT

Hokusai is one of the most iconic Japanese artists in the second half of the 19th century. He is famous for his woodblock prints of landscapes. The beauty from the series of paintings has made a unique impression, with a distinctive style that is easy to recognize and contains deep inner expressions, making many people from all walks of life can feel the special beauty of the majestic, romantic and poetic Mount Fuji. The image in Hokusai's works has become a symbol of the land of the rising sun. He has a huge number of works, including his main works "Great waves of Kagawa", series of "36 views of Mount Fuji", "One hundred views of Mount Fuji", "Red Fuji", "Rare views of famous landscapes" ... The decorative element in Hokusai artworks is the uniqueness of Japanese spirit, exquisite aesthetics, beautiful composition, depicting large, immense space. Between the contrast of large scenes and vivid realistic details. Between array and stroke. Between warm and cool colors. Between movement and stillness. The beauty of line, shapes and patches creates a unique landscape with simple yet effective drawing techniques. Hokusai is considered one of the greatest masters in the history of art.

Keywords: *Hokusai, Landscape woodcut prints, Decorative element*

1. Issue statement

Hokusai is one of the most iconic artists of Japanese art in the second half of the 19th century. He is famous for his woodblock prints of landscapes. The beauty from the series of paintings has made a unique impression, with a distinctive style that is easy to recognize and contains deep inner expressions, making many people from all walks of life can feel the special beauty of the majestic, romantic and poetic Mount Fuji. The image in Hokusai's works has become a symbol of the land of the rising sun.

The main works "Great Waves of Kanagawa", the series "Thirty-six Views of Mount Fuji", "A Hundred Images from the Sea", "Cold Wind in the Sky" series, "Rare views of famous landscape", and Yoshino Falls, where Yoshisune bathes horses from the "A Prefectural Waterfall Tour" series. His large number of works had influenced greatly on Impressionist and Post-Impressionist artists.

2. Research result

Within specialized decoration module 1 in the training program of the Department of Fashion Design and Sewing Technology at the National University of Art Education, the landscape decoration exercise exploits specialized decorative elements with very rich content and can inspire students to perform exercises at a higher level. From the purpose of improving the quality of teaching content and finding more development directions for students'

homework composition. Through teaching practice, students are new to the exercises and do not have much knowledge of composition or the use of knowledge that lacks practical experience, which is necessary to perform landscape exercises effectively. Studying from the masterpieces, find inspiration from each artist and symbolic works of art, representing human civilization, these are important suggestions that make the instructor see the need to study more closely about the beauty and decorative elements in Hokusai's paintings. With the diverse and unique combination languages of lines, shapes, expressiveness, and graphic decorative elements, "Great waves off Kanagawa" is a landscape of Yokohama in Kanagawa Prefecture. This series of prints are on display at Metropolitan Museum of Art in New York. It represents the woodblock printing style of Japan, which later influenced greatly to European artists such as Van Gogh, Cezanne.

The decorative pattern with Japanese spirit is clear and simple, the main element is "Great wave" which is clearly described in detail the majestic beauty, the fierce part of nature, the stylized details and the study has a typical and highly generalized representation. The landscape painting series "The Great Waves off Kanagawa" reveals the power of nature through the images of the waves. The strong, fast, rushing rhythmic rhythm is described by blue streaks that both reflect the structure of the wave and express the direction of movement. The parallel rhythm and

ARTS

interweaving of colors are very close to the brushstroke of Impressionist artists in Europe.

Unique composition: The ocean space has undulating water waves of high and low. There is a contrast of the vast sea surface and the rising rolling waves. Waves with a kinked line describe the surface structure of a wave that continuously creates a rushing rhythm, contrasting with the wavy waves. The theme of big waves has been an inspiration subject for a long time, related to the artist's long emotional circuit; it shows that expression is a result of the artist's long-term contemplation process. The Japanese spirit exudes is a coherent and free condensation. This highlights the decorativeness in these pieces.

"Great waves off Kanagawa" (Source Hokusai. MET)

"The wind is calm in the clear sky" (Image credit: Red Fujisourmorning.Hokusai)

"Calm Wind, Clear Sky" made in 1830-1832 is part of a series of images of Mount Fuji printed in woodblock prints. The print depicts the scenery of Mt. Fuji in fine weather, where the beauty of the majestic mountain can be seen against the background of the dark blue sky, interspersed with the white of the clouds. The mountain is red, and the grass at the foot of the mountain is green, also known as Red Mt. Fuji. Motion effect of clouds in the sky, the view of an early autumn morning, a southerly wind, a clear blue sky, and a bright red sunrise over Mt. Fuji, Those moments were recreated although

abstract in composition, it shows the typical characteristic of nature, especially when compared to the rest of the series. The three shades of dark blue of the sky reflect the 3 colors of the mountain, the remaining snow at the top and the dark patch covering the forest at the foot of the mountain. It is the same composition but there are many different correlations and nuances. As depicted in the early morning scene, the color of the mountain is white printed on the clear blue sky on the horizon with a layer of light blue.

The decorative element in the series "Calm Wind in the Clear Sky" is the beauty between the calm element of the sky and the majestic contrast of the mountain representing the spirit of Japan, the scenery of the sky and the beauty of the magnificent mountain are enhanced in every detail and lines. The contrast between the red color of Mt. Fuji and the color of the clear blue sky, the study of real correlation, the simple combination of hot and cold contrasting colors. Between the solid mass of the mountain, and the indefinite transformation of the clouds and sky. Stylization is the characteristic of the decorative element, the stylization is to clarify and highlight the characteristics of the object reflecting reality, distilling and enhancing the shaping value, the beauty of the cube and the contours of the whole of Mount Fuji. The proactive estimation and brushstroke depict a realistic and impressive description of how the scene of the red mountain changes and imprinted on the sky vividly in the scene that appears in front of our eyes. All are drastically simplified but still contain meticulous, specific, and subtle observations expressed in each concrete line, and visual thinking. Being active in the way of seeing and observing as well as the ability to shape the infinite beauty of the sea into a concrete image within the framework of a picture composition.

The inspiration comes from nature and the beauty of the landscape in a real way creates many ideas, and aspiration to build more images related to personal emotions. Seeing the continuation and many stories that can be continued, expanding, developing and forming ideas that contribute to students' reference in the process of carrying out exercises on landscape decoration paintings.

The Japanese spirit of indomitability and freedom are presented in the decorative elements in Hokusai's landscape paintings. The emotions come from the spirit and the immense beauty of the sea, taming nature as well as being in harmony with nature. The brushstroke and expression create the beauty of expression and uniqueness in Hokusai's prints. Start with the composition of line. Students doing a

ARTS

decorative landscape lesson should look for contrasting elements to highlight the correlation of the composition or even the color correlation. Guiding students to do landscape or still life decoration exercises, one should pay attention to the contrast of line composition and shape composition. In a line composition, direction of lines will change the whole composition. Hokusai's work explores bold lines. Besides, the colors will change the overall space of the work, the early morning scene in summer, the mountain scene in winter and the fog in spring. The color overlapped technique with the old color slightly exposed creates a thick and deep effect that is true, vivid, and subtly changes and transforms like actual correlation. The research direction finds new nuances to create changes in space, contributing to opening many solutions. Color correlation in a reasonable way with research drawn from experience for students in the process of doing the exercise later.

The research topic explores the beauty from the decorative elements between the shapes, colors and angular compositions; cutting scenes to build landscape works with symbolic value that impress the viewer's aesthetics.

Understanding the artistic value and aesthetic concept has built landscape paintings that impress posterity. Analyze and learn the factors that make up your own beauty. Researching and applying that unique combination in practicing landscape decoration exercises, contributing to increasing the aesthetic awareness of learners to improve the quality of teaching and help the self-learning process be more effective, contributing to meeting the needs of teaching and learning Fine Arts.

3. Conclusion

Hokusai's paintings are unique, with a delicate aesthetic because of the beauty of the content and expressed in delicate carvings, a form that is distinctive of Japanese art. The ability to express large scenes and the grandeur of space, while engraving into seemingly small and very exquisite details, these artistic techniques bring the effect of helping to enhance the magnificence. Once again, it can be seen about the contributions of Hokusai to Japanese art and world art, and to human civilization.

REFERENCES

1. Truong Tuan Anh, (2012), *Decorative elements in nineteenth-century Japanese woodblock paintings, faculty project*, Faculty of Fine Arts.
2. Le Thanh Duc, (2000), *Traditional Japanese Painting, Popular Art Bookcase*, Education Publishing House.
3. Hoang Cong Luan - Luu Yen, (1993), *Ancient Chinese and Japanese Paintings*, Fine Arts Publishing House.
4. *Hokusai- The Legend of Traditional Japanese Painting*, redvn.net